

**WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY
JĘZYK POLSKI KL.5**

ZAKRES	OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA	OCENA CELUJĄCA
	Uczeń:	Uczeń: - spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:	Uczeń: - spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:	Uczeń: - spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:	Uczeń: - spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:
Kształcenie literackie i kulturowe	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat świata przedstawionego utworu • zna pojęcie fikcja literacka • wymienia prawdopodobne (realistyczne) elementy świata przedstawionego • rozpoznaje czytany utwór jako baśń, mit, legendę, dziennik, pamiętnik, powieść detektywistyczną i podróżniczą • zna pojęcie epitet, porównanie, przenośnia, uosobienie, 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wybrane elementy świata przedstawionego utworu • odróżnia fikcję filmową od rzeczywistości • wypowiada się na temat fantastyki w baśniach, mitach i legendach • wskazuje cechy gatunkowe baśni, mitu, legendy, dziennika, pamiętnika • rozpoznaje w tekście niektóre epitety, porównania, przenośnie (w tym uosobienie i ożywienie), wyrazy dźwiękonaśladowcze, 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje wybrane elementy świata przedstawionego w różnych utworach • interpretuje obrazy poetyckie w czytanych utworach • wypowiada się na temat fantastyki w baśniach, mitach i legendach • wymienia cechy charakterystyczne różnych gatunków literackich • omawia funkcję mitów i legend • wskazuje w tekście literackim epitety, porównania, przenośnie (w tym uosobienia i ożywienia), wyrazy dźwiękonaśladowcze, 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat świata przedstawionego podczas analizy tekstów • analizuje rolę środków językowych w tworzeniu obrazów poetyckich • określa rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji literackiej • wypowiada się na temat elementów fantastycznych w utworach współczesnych • wskazuje różnice między elementami świata przedstawionego mitu, legendy, baśni • wykorzystuje wiedzę o 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje teksty poetyckie na poziomie metaforycznym • podczas analizy utworów odwołuje się do różnych kontekstów literackich i kulturowych • dostrzega symboliczne treści w utworach literackich i plastycznych • stawia pytania problemowe w odniesieniu do odbieranych tekstów • dostrzega i objaśnia związki między warstwą językową, brzmieniową a semantyczną utworów poetyckich • w sposób przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając przy tym motywy ich działania oraz kontekst sytuacyjny • kreatywnie wykorzystuje posiadaną wiedzę i umiejętności w sytuacjach

	<p>ożywienie, wyraz dźwiękonaśladowczy, apostrofa</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje tytuł, podtytuł, puentę utworu • wskazuje punkt kulminacyjny w opowiadaniu • rozpoznaje wers, zwrotkę i refren, wskazuje rymy w wierszu, zna pojęcie rytm • zna pojęcie dialog, wyszukuje wypowiedzi bohaterów tekstu • zna pojęcia podmiot liryczny, narrator, bohater • zna pojęcia narracja pierwszoosobowa i narracja trzecioosobowa • wskazuje w tekście bohatera głównego, 	<p>apostrofy</p> <ul style="list-style-type: none"> • nadaje tytuły, śródtytuły wybranym częściom utworu • odróżnia wiersz rymowy od wiersza bez rymów • omawia wydarzenia fabuły, używa pojęć wątek i akcja • objaśnia pojęcie dialog • omawia cechy bohatera, narratora, podmiotu lirycznego • odróżnia narratora pierwszoosobowego od narratora trzecioosobowego • określa cechy bohaterów różnych typów • objaśnia, czym cechuje się bohater historyczny 	<p>apostrofy</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzega funkcję tytułu, podtytułu, puenty, punktu kulminacyjnego jako elementu konstrukcyjnego utworu • określa wers, zwrotkę, refren, rymy, liczbę sylab w wersie jako elementy rytmizujące wypowiedź • zna pojęcia rymy męskie i żeńskie oraz rymy dokładne i niedokładne • analizuje przebieg zdarzeń w ujęciu przyczynowo-skutkowym • porównuje wypowiedzi bohaterów i narratora • określa motywy działania bohatera, określa stosunek narratora do wybranych elementów świata przedstawionego utworu • objaśnia funkcję różnych typów narracji w tekście • prezentuje swój pogląd 	<p>cechach gatunkowych utworów w ich analizie i interpretacji</p> <ul style="list-style-type: none"> • objaśnia funkcje językowych środków stylistycznych w czytanych utworach • analizuje wpływ tytułu, podtytułu, puenty na interpretację tekstu • używa funkcjonalnie pojęć wiersz rymowy, bezrymowy oraz rymy i rytm podczas analizy wiersza • stosuje bogate słownictwo określające następstwo zdarzeń • omawia sposób zapisu dialogu w tekście • charakteryzuje bohatera, podmiot liryczny i narratora w czytanych utworach • wykorzystuje funkcjonalnie wiedzę o różnych typach narracji w 	<p>problemowych dotyczących odbioru tekstów kultury</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyraża opinie na temat tekstów literackich i innych tekstów kultury, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska • ma szerokie kompetencje w zakresie odbioru różnych tekstów kultury
--	---	--	--	--	--

	<p>pierwszoplanowego, drugoplanowego, tytułowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę utworu • zna pojęcie wątek • nazywa swoje reakcje czytelnicze • odbiera teksty literackie na poziomie dosłownym • wypowiada się na temat wybranych zagadnień i znaczeń utworu • podejmuje próbę interpretacji tekstów • podejmuje próbę interpretacji tekstów • rozpoznaje tekst literacki rozpoznaje artykuł prasowy • wypowiada się na temat postaci 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie proste przenośne znaczenia w tekstach • opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich • określa doświadczenia i sytuację bohaterów literackich oraz filmowych • przedstawia własne rozumienie utworu • wykorzystuje w interpretacji tekstów własne doświadczenia • wyraża opinię na temat bohaterów i zdarzeń • wymienia cechy artykułu prasowego • wskazuje charakterystyczne cechy komiks 	<p>na temat bohatera głównego</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę utworu • używa funkcjonalnie pojęcia wątek • zestawia sytuację bohaterów literackich z własnymi doświadczeniami • odczytuje przenośne sensory utworów opartych na nieskomplikowanych konstrukcjach • opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury • uzasadnia swoje rozumienie utworu • wykorzystuje w interpretacji tekstów znajomość innych utworów literackich • unkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o budowie komiksu do jego odbioru 	<p>analizie tekstu</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do postaci głównej w utworze • omawia problematykę utworu • wskazuje różne wątki w utworze • komentuje sytuację bohaterów literackich w odniesieniu do doświadczeń współczesnych nastolatków • funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę do objaśnienia przenośnych znaczeń w tekstach • opisuje emocje towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury • funkcjonalnie używa różnych środków językowych do uzasadnienia swojego rozumienia utworu 	
--	--	--	---	---	--

	<p>literackiej, wskazuje pozytywne i negatywne cechy bohater</p> <ul style="list-style-type: none"> • objaśnia pojęcie tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapit • wydobywa z tekstu wskazane informacje • rozpoznaje czytany utwór jako komiks 			<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje w interpretacji tekstów wiedzę o różnych tekstach kultury • charakteryzuje komiks jako tekst kultury 	
Kształcenie językowe	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w wypowiedziach rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki oraz niektóre liczebniki i przyimki • rozpoznaje odmienne części mowy • rozpoznaje formy bezokolicznika • rozpoznaje w 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w tekście liczebniki oraz przyimki • rozpoznaje nieodmienne części mowy • dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi • rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, rodzaju gramatycznego odpowiednio: 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między różnymi częściami mowy • odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych • rozumie funkcję bezokolicznika • rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, osoby, czasu, rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>określa funkcje różnych części mowy w wypowiedzeniu</i> • funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o odmiennych i nieodmiennych częściach mowy • funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o osobowych i nieosobowych formach czasownika w wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę i umiejętności językowe w zakresie słownictwa, składni, fleksji i fonetyki • swobodnie stosuje wiedzę na temat budowy wypowiedzeń i budowy tekstu w wypowiedziach ustnych i pisemnych • funkcjonalnie wykorzystuje werbalne i pozawerbalne środki wyrazu • swobodnie wykorzystuje wiedzę o języku jako

	<p>tekście formy przypadków, liczby, osoby, czasu, rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, czasownika</p> <ul style="list-style-type: none"> wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej używa przymiotników i przysłówków we właściwych kontekstach zna pojęcia podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik wskazuje wyrazy nadrzędne i podrzędne w związkach wyrazowych rozpoznaje wypowiedzenia 	<p>przymiotnika i liczebnika</p> <ul style="list-style-type: none"> przekształca konstrukcję strony czynnej i biernej czasownika i odwrotnie rozumie rolę przymiotników i przysłówków w opisie świata rozpoznaje podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie i okolicznik w zdaniu objaśnia pojęcia związek zgody, związek rządu, związek przynależności wie, jakie części mowy występują najczęściej w związkach wyrazowych różnych typów używa celowo wypowiedzeń oznajmujących, 	<ul style="list-style-type: none"> oddziela temat fleksyjny od końcówki poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika uwzględnia w wypowiedziach różne natężenie cech i właściwości rozpoznaje funkcje składniowe orzeczenia, podmiotu, przydawki, dopełnienia i okolicznika w zdaniu używa ze zrozumieniem pojęć związek zgody, związek rządu, związek przynależności odróżnia różne typy związków wyrazowych używa wypowiedzeń wykrzyknikowych ze świadomością ich funkcji rozpoznaje równoważnik zdania, określa typy zdań złożonych współrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje różnych form gramatycznych odmiennych części mowy w wypowiedzeniu używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi używa we właściwych kontekstach przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cechy wyjaśnia funkcję orzeczenia, podmiotu, przydawki, dopełnienia i okolicznika w zdaniu używa funkcjonalnie nazw wszystkich typów związków wyrazowych podczas analizy składniowej zdań funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach wypowiedzeń ze względu 	<p>narzędziu skutecznej komunikacji</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne rozwiązania ułatwiające naukę gramatyki i ortografii przestrzega zasad poprawności językowej oraz zasad etykiety językowej w każdej sytuacji komunikacyjnej świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje synonimy, frazeologizmy w celu wzbogacenia warstwy językowej wypowiedzi samodzielnie poszerza wiedzę i umiejętności poza treści przewidziane podstawą programową i programem nauczania
--	---	--	---	---	---

	<p>oznajmujące, pytające i rozkazujące</p> <ul style="list-style-type: none"> • odróżnia zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zna pojęcia zdanie pojedyncze i zdanie złożone • przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie • wie, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej, a w jakich nieoficjalnej odmiany polszczyzny • zna pojęcie związek frazeologiczny • używa ze zrozumieniem pojęć synonim, wyraz bliskoznaczny 	<p>pytających i rozkazujących</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdanie pojedyncze i złożone, odróżnia zdanie i wypowiedzenie bez osobowej formy czasownika • przekształca konstrukcje składniowe – zdania w równoważniki zdań i odwrotnie • posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny • używa stałych związków wyrazowych ze zrozumieniem i świadomością celu • wie, że formy fleksyjne wyrazów nie są ich synonimami 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie funkcjonalność przekształceń składniowych • posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny ze świadomością różnicowania tych form • używa różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych • świadomie zastępuje powtarzające się wyrazy ich synonimami 	<p>na cel wypowiedzi</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa funkcję zdań współrzędnie złożonych różnego typu • wykorzystuje wiedzę i umiejętności w zakresie przekształceń składniowych w wypowiedziach ustnych i pisemnych • zna i funkcjonalnie stosuje formy grzecznościowe używane w oficjalnej i nieoficjalnej odmianie polszczyzny • używa poprawnie i celowo różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych • funkcjonalnie stosuje synonimy w celu wzbogacenia języka 	
--	---	---	---	---	--

Tworzenie wypowiedzi					
Samokształcenie					
Lektura obowiązkowa i uzupełniająca	czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego	czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony	czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki	czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami	chętnie czyta i zna wiele tekst w ponadprogramowych

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym, nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności nie rokuje osiągnięcia nawet minimalnego postępu.